

MIN KEMI

"Min kemi" heter en sida på Facebook där jag, Louise, skriver uppdateringar om kemi jag stöter på i min vardag och i mitt jobb som kemikalieexpert på IKEM. Kemi finns ju precis överallt, så det finns mycket exempel att ta från. Följ gärna för inspiration.

Jag är ny kemikalieexpert på IKEM, och två av mina arbetsuppgifter är att jag ska vara ansvarig för Allkemi och Kemins Dag – något som jag tar mig an med stor glädje. Så förhoppningsvis kommer ni få se mycket av mig framöver, och jag kommer få se mycket av er.

Min bakgrund är att jag är disputerad inom fysikalisk kemi från Chalmers, och där studerade jag ett litet protein (Rad51) som binder till DNA. Efter att det har bundit kan det hjälpa till att flytta om gener eller reparera skadat DNA.

Förutom att jag är expert på det här lilla proteinet har jag alltid haft ett driv av att visa upp kemins fascinerande värld för dem som ännu inte fått möjlighet att upptäcka den. Jag har jobbat på science centrat Universeum i drygt tio år med att sprida kunskap till både unga och vuxna. Och härifrån har jag själv lärt mig otroligt mycket, och jag fascinerades konstant över hur kemi är grundstenen till allt vi ser i naturen och den nya tekniken som vi människor utvecklar.

Jag har även arbetat med kemiinspiration och utbildning genom video. Jag har producerat ett stort antal filmer om kemi, biologi och fysik. De flesta filmerna är mot den amerikanska marknaden, men en serie som heter Kemikalendern är på svenska och finns att tillgå gratis på Youtube. Och jag lovar, mer filmer kommer framöver!

Trevlig läsning!



Louise Fornander

KEMINS DAG

Årets Kemins Dag går av stapeln 20-21 oktober och temat för i år är "blå-gul kemi". Ett mycket spännande tema som både väver in själva färgerna blått och gult, men som också involverar grön kemi – dvs den hållbara kemi som vi alla, privatpersoner som industrier, eftersträvar.

I slutet på maj öppnar vi anmälningssidan, www.keminsdag.se. Då kan du som är lärare beställa årets materialpaket till din klass. Som vanligt gäller "först till kvarn".

GUNNAR STARCK-MEDALJEN X 2

Gunnar Starck-medaljen är en belöning för framstående pedagogisk verksamhet på olika utbildningsnivåer. Det är en av Kemisamfundets finaste medaljer och i år har den redan delats ut två gånger.

Helena Danielsson-Thorell, lektor vid Kungsholmens gymnasium i Stockholm samt adjungerad lärare vid institutionen för matematikämnet och naturvetenskapsämnenas didaktik på Stockholms universitet fick 2016 års medalj, men fick ta emot den i samband med årets Berzeliusdagar i slutet av januari. Helena har bland annat varit aktiv inom Kemilektorslänken. Hennes senaste projekt är läroboken Reaktion Kemi.

Vivi-Ann Långvik är avgående föreståndare på KRC, där hon har varit verksam sedan 2002. Vivi-Ann fick Gunnar Starck-medaljen 2017 i mitten av mars. Vivi-Ann har med stort engagemang stöttat Sveriges kemilärare i deras undervisning och därmed indirekt även deras elever.

NY FÖRESTÅNDARE FÖR KRC

Ny föreståndare på KRC är Jenny Olander. Jenny kommer närmast från Danderyds gymnasium där hon tidigare arbetade som lärare i kemi och matematik. Med sig har hon även en doktorsgrad i materialkemi samt ett års Postdoc i Paris.

KURS I EXPERIMENTELL KEMI

För femte året i rad finns nu möjlighet att helt gratis höja den laborativa kompetensen i kemi på din skola. Under 5 dagars internat har du chansen att fördjupa dina kunskaper i experimentellt baserad modern kemi.

Experimentell kemi är ett samarbete mellan Svenska Nationalkommittén för kemi vid KVA, flera universitet, Kemilärarnas resurscentrum och Svenska Kemisamfundet.

Kursen är baserad i Gävle 7-11 augusti och sista dagen för intresseanmälan är 16 maj. Mer information hittar du på www.nokemi.se.

NYA GRUNDÄMNENA HAR FÅTT NAMN

I slutet på november 2016 offentliggjorde Internationella kemiunionen IUPAC namnen på de fyra nya grundämnena Nihonium (113, Nh), Moscovium (115, Mc), Tennessine (117, Ts), Oganesson (118, Og). De nya grundämnena har än så länge ingen praktisk betydelse. Alla fyra är radioaktiva med halveringstider på upp till en halv sekund.

Det är den som upptäcker nya grundämnen som får äran att föreslå namn. Vissa begränsningar gäller dock. Enligt traditionen ska grundämnen namnges efter en plats, en geografisk region eller en vetenskapsman.

Här hittar du det uppdaterade periodiska systemet: iupac.org/what-we-do/periodic-table-of-elements.

KEMIKLUBBEN

Julgåvan för 2016 från IKEM gav vi till Kemiklubben. Kemiklubben är en kvällsklubb för kemiintresserade och särbegåvade barn. Barnen är 6–13 år gamla, men nivån på kemin är mycket hög. Det här är barn som har det lätt i skolan och behöver utmanas intellektuellt, men som kan ha svårt att hitta tillhörighet.

Klubben drivs av Sven Hovmöller, professor vid Stockholms Universitet, tillsammans med föreningen Mensa.

Läs mer och se en film om Kemiklubben här: www.ikem.se/publicerat/stories/kemiklubben-klubben-for-barn-med-spring-i-huvudet

EUROPEISK VETENSKAPSTÄVLING FÖR UNGA

EU-projektet SciChallenge vill öka intresset för naturvetenskap, teknik och matematik bland unga genom en pedagogisk tävling. Från ett ämne som eleven väljer inom vissa ramar ska de skapa en affisch, presentation eller video.

Det finns två åldersgrupper, 10–14 år och 15–20 år. 12 bidrag väljs ut och får komma till Wien i juli.

Tävlingen är öppen fram till 30 april. Mer information hittar du på www.scichallenge.eu

KEMIOLYMPIADEN 2017

Nu är det klart vilka som är finalister i svenska Kemiolympiaden. De tio ungdomarna, från nio gymnasieskolor, tävlar om fyra platser i svenska landslaget. Den internationella Kemiolympiaden arrangeras den 6-15 juli i Nakhon Pathon i Thailand.

Innan dess kommer landslaget även försvara de blå-gula färgerna i den Nordiska Kemiolympiaden, vilken i år arrangeras i Stockholm/Uppsala.

Läs mer här <http://kemiolympiaden.nu>.

KEMIHISTORIA

Kunskap och kemisk industri i 1800-talets Sverige är titeln på en ny bok av Anders Lundgren, idéhistoriker vid Uppsala universitet. Boken ges ut av Arkiv förlag www.arkiv.nu.

FLER EX AV ALLKEMI?

Du vet väl att det går att få fler kostnadsfria exemplar av Allkemi? Kanske vill du ha några tidningar till skolans bibliotek eller till att dela ut till elever som inte själva prenumererar.

Kontakta i så fall Marie Nystrand, 0150-753 41 eller marie.nystrand@industrilitteratur.se. Marie svarar även på frågor om din prenumeration och tar emot adressändringar.

ELEKTRONISK VERSION AV SKOLNYTT

Tycker du det är jobbigt att skriva in länkarna som finns i Skolnytt? Ladda ned den elektroniska versionen på IKEM:s webbsida. Gå in på www.ikem.se och klicka på ikonerna *Lärare och elever* och sedan på *Material för skolan*.